

Zanim powstanie DOM

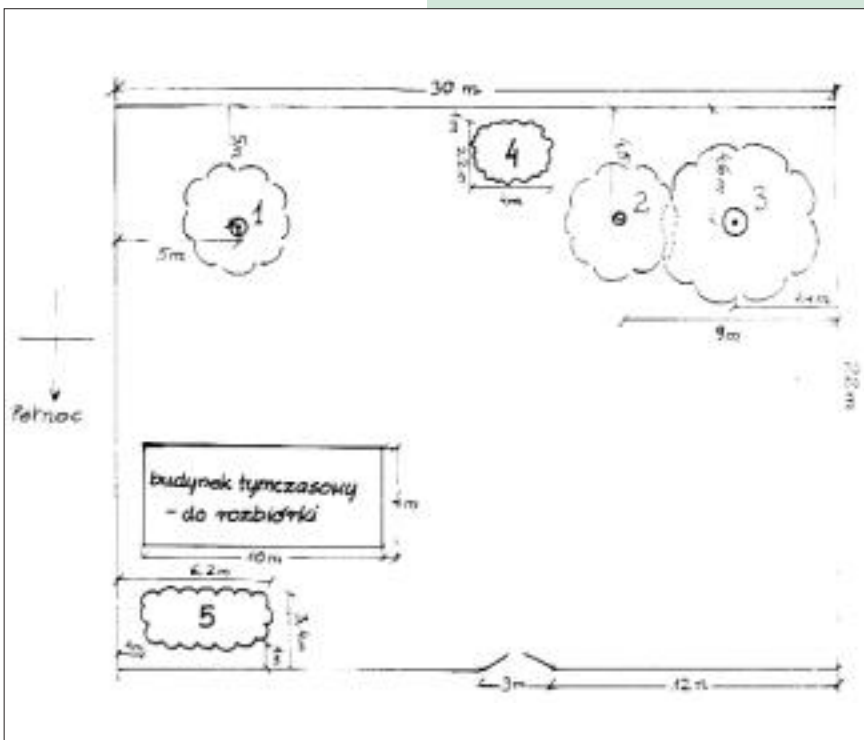
Teren otaczający dom powinien spełniać różne oczekiwania mieszkańców - ma być miejscem wypoczynku, zabaw dzieci, oazą zieleni, zapewniać cienie i słoneczne przestrzenie. Ale na działce przy domu muszą być też: funkcjonalne dojazdy i dojścia, kącik gospodarczy i, oczywiście, wszystkie niezbędne instalacje. W dodatku każdy właściciel chce, by jego ogród był najpiękniejszy...

Opracowanie: Maria Wojtan

Aby pogodzić różne względy - techniczne, przyrodnicze i estetyczne, przemyślenia na temat zagospodarowania działki należy zacząć bardzo wcześnie - zanim powstanie dom.

Należy wykonać inwentaryzację terenu, np. w skali 1:100, zaznaczając usytuowanie stron świata, granice działki, istniejące budowle i instalacje oraz drzewostan. Na szkicu pomiarowym trzeba określić gatunek drzewa, średnicę pnia (mierzoną na wysokości 1,30 m od ziemi) i korony **1**. Pojedyncze krzewy zaznaczamy podobnie jak drzewa, natomiast przy grupach krzewów - zaznaczamy granice każdej grupy. Istotną informacją jest ocena stanu zdrowotności drzewa i estetyczne wrażenie, jakie ono wywołuje.

Taka inwentaryzacja stanowi podstawę projektu gospodarki istniejącym drzewostanem - czyli mówiąc wprost oznacza konieczność podjęcia konkretnych, szczegółowych decyzji dotyczących pozostawienia lub wycięcia poszczególnych drzew. Warto sobie uświadomić, jak bardzo cenne może być nawet jedno piękne, wyrosnięte drzewo i jak wyraźny charakter może nadać całej działce. Zdarzało się, że ze względu na atrakcyjne, okazałe drzewo lub drzewa - zmieniano usytuowanie budynków. Jednocześnie należy pamiętać, że okres budowy to dla pozostałych drzew czas różnorodnych zagrożeń, zaś dla wykonawców drzewa na terenie budowlanym to - najłagodniej mówiąc - utrudnienie.

1 Przykład szkicu pomiarowego

Nr	Nazwa drzewa	Opis inwentaryzacji			Uwagi
		Średnica pnia (cm)	Obwód pnia (cm)	Średnica korony (m)	
1.	Lipa szerokolistna	20	62,8	5,6	Zdrowa, regularny pokrój
2.	Klon jesionolistny	18	56,5	5,0	Część korony uszkodzona
3.	Topola biała	40	125,6	7,0	Zły stan zdrowotny
4.	Bez lilak	-	-	8 m ²	Krzewy dziedzicze, zagęszczone
5.	Forsycja	-	-	12,5 m ²	Krzewy zniszczone

Dlatego nie jest łatwo zdecydować o losie drzew i na pewno nie mogą być one podejmowane w pośpiechu, lub z konieczności (bo właśnie maszyna zniszczyła drzewo).

Inwestor musi uwzględniać aspekt prawny dotyczący drzew - ustawa o ochronie środowiska i szczegółowe rozporządzenia określają zasady i warunki gospodarowania drzewostanem.

Gdy po dojrzałym namyśle zostaną wytypowane rośliny cenne, przeznaczone do zachowania - dalsze działania muszą być konsekwentne. Należy chronić drzewa przed zniszczeniem, lub uszkodzeniem w trakcie budowy i po jej zakończeniu.

Przed rozpoczęciem budowy konieczne jest zabezpieczenie drzew na placu budowy 2. Pnie należy owinać matami słomianymi a następnie osłonić deskami obwiązanymi drutem (nie wolno używać gwoździ). Gałęzie narażone na zniszczenie przez pojazdy mechaniczne i sprzęt budowlany powinny być podniesione i podparte lub podwiązane.

Projekty instalacji podziemnych powinny przewidywać taki przebieg uzbro-

jenia, aby nie doszło do kolizji z korzeniami drzew. Po podjęciu decyzji o usytuowaniu budynku i o pozostawieniu drzew (lub drzewa) inwestor powinien uświadomić sobie, jakie funkcje mają spełniać różne części działki, czyli stworzyć wizję przyszłego ogrodu.

Niewątpliwie w pierwszej kolejności należy zaplanować dojazdy do domu, garażu, części gospodarczej. Potem trzeba ustalić zagospodarowanie części ozdobnej i rekreacyjnej, wyznaczyć granice między trawnikiem i skupiskami krzewów, przewidzieć miejsce na plac zabaw dla dzieci, ustalić czy i gdzie umieścić kącik z grillem, gdzie będą pojemniki ze śmieciami, czy powstanie oczko wodne, czy będzie pergola lub trejaż z pnączami, a może też część użytkowa - owoce, warzywa, zioła.

Nie jest to dosłownie projekt ogrodu, ale uświadomienie sobie planowanego programu.

Podobnie jak urządzenie wnętrza mieszkalnych, tak i urządzenie ogrodu jest odbiciem indywidualnych upodobań właścicieli, a ponadto zależy również od różnych uwarunkowań, np.:

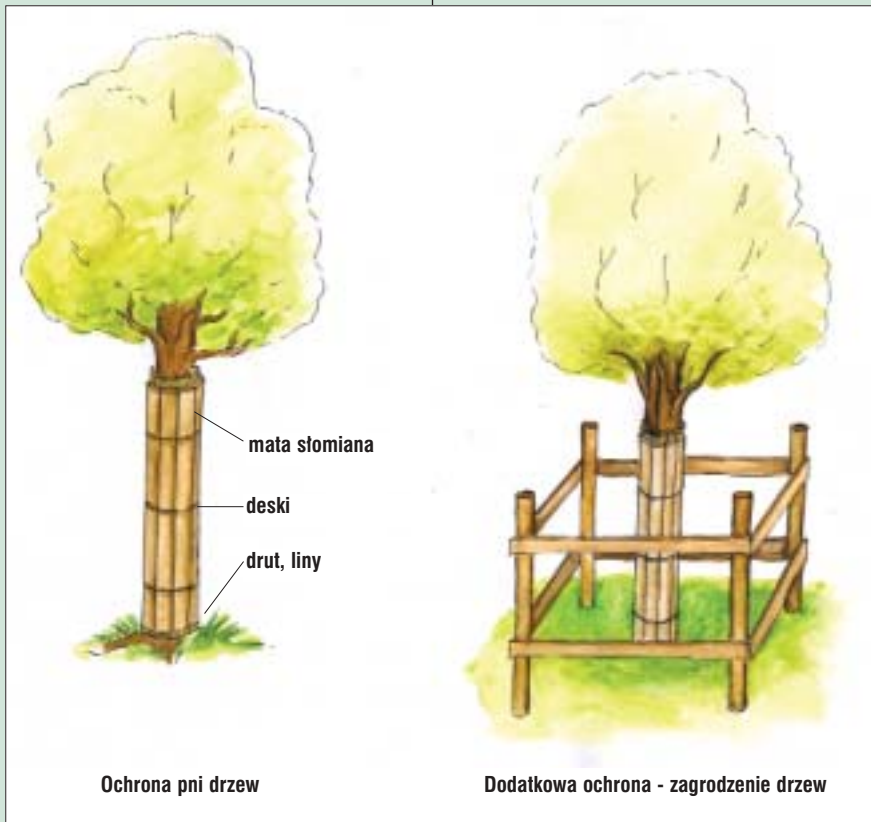
- wielkości działki i ukształtowania terenu;
- usytuowania wg stref przemarzania gruntu;
- naświetlenia;
- jakości gleby, jej żyzności i stopnia kwasowości;
- możliwości finansowych użytkownika;
- ilości osób korzystających z ogrodu, ich wieku i czasu, jaki chcą i mogą poświęcić na pracę w nim.

Zapewne czynników, które trzeba uwzględnić przy tworzeniu tej wizji, jest jeszcze wiele - ale i te wymienione świadczą o tym, że trzeba wiele spraw przemyśleć, zanim dojdzie do tworzenia projektu ogrodu. I to niezależnie od tego, czy chcemy projektować samodzielnie czy zlecić tę pracę specjalistom.

Jest jeszcze problem, który trzeba rozważyć przed rozpoczęciem budowy. Można go określić jako **racjonalne gospodarowanie ziemią**. Na działkach przewidzianych pod zabudowę należy obowiązkowo chronić warstwę ziemi żyznej. Grubość tej warstwy waha się w granicach 10-30 cm (w warunkach miejskich bywają gleby bardzo zniszczone i zanieczyszczone, wtedy trudno mówić o warstwie urodzajnej). Przed wykonywaniem robót ziemnych humus należy zdjąć i umieścić na czas budowy w pryzmach, których wysokość nie powinna przekraczać 1,5-2 m. Przechowywanie ziemi w większych pryzmach prowadzi do obniżenia jej wartości ze względu na proces beztlenowego rozkładu materii organicznej. Racjonalnym i ekonomicznie uzasadnionym działaniem jest zaplanowanie bilansu mas ziemnych.

W miarę możliwości (nie bez znaczenia jest tu wielkość działki) należy wykorzystać ziemię z wykopów na nasypy - aby to osiągnąć, w projekcie trzeba przewidzieć skarpy, podwyższenie terenu pod taras itp. Pod koronami drzew nie wolno gromadzić materiałów ugniatających ziemię nad korzeniami. Nie wolno też zanieczyszczać gleby z pobliżu drzew substancjami chemicznymi. ■

1 Ochrona drzew na placu budowy

Rysunki: Magdalena Król